

NAŠA MOČ

GLASILO SLOVENSKEGA DELAVSTVA.

Izhaja vsak petek.

Uredništvo
upravnništvo
Kopitarjeva
ulica štev. 6.

Naročnina znaša:

celoletna . . . K 4.—
poluletna . . . „ 2.—
četrtletna . . . „ 1.—
Posamezna št. „ 0.10

Št. 26.

V Ljubljani, dne 26. maja 1911.

Leto VI.

Ljubljana, 25. majnika 1911.

Slovenska Ljudska Stranka je sklenila, da hoče politično bojkotirati liberalce, to se pravi, da ne bo nikjer delala za to, kar liberalci hočejo in za kar se potegujejo. To je stvar, ki se tiče pred vsem Slovenske Ljudske Stranke in pa liberalcev. Načelno je to popolnoma upravičeno. Vsaka stranka se mora v prvi vrsti ozirati na koristi svoje stranke in gledati na to, da oslabi političnega nasprotnika. To je politična vojska. V političnih vojskah veljajo seveda pravila vojnega prava. Vojska med Slov. Ljudsko Stranko in med liberalci je stara. Proglasitev političnega bojkota le poostruje desedanjni boj in ni nič drugega, kar so že itak naši liberalci dolgo vrsto let lepo natihoma izvajali, kar je zdaj proglasila Slovenska Ljudska Stranka.

Liberalci sami so zaradi poostrenega boja z našo stranko zbesneli. Njih listi pišejo obskurno in zabavljajo, kolikor morejo. Umevno. Znajo, da bo nadaljnji boj hujši, kakor je bil dosedanji. Niti zameriti jim ne moremo njih jeze, dasi je onemogla. Dr. Tavčar je v svojem »Narodu« s ferkolini celo nagnal tiste liberalce, ki so uprizorili obsodbe vredne demonstracije proti ljubljanskim redovnicam. Radi političnega bojkota so se branili liberalci zgolj v svojem časopisju.

Česar niso storili liberalci, to so storili zdaj socialni demokrati. Minulo nedeljo so imeli v ljubljanskem »Mestnem domu« shod, na katerem so protestirali, ker je Slovenska Ljudska Stranka poostrila boj z liberalci.

Za liberalce po kostanj so šli socialni demokrati. To je res čudno! Kdaj li imata socialen demokrat in liberalce načelno skupnega. Nič in zopet nič. Niti »protiklerikalna« bi po svojih načelih ne smela biti socialna demokracija, dasi se seveda bolj kot za delavske koristi in pravice bori proti katoličanstvu in razširja brezverstvo med delavstvom.

Ugibali smo in ugibali, kaj li je proizvodilo to velikansko predrznost socialnih

demokratov. Dognali smo, kje da tiči zajec. Skrivnost nam je izdal »Slovenski Narod«.

V Idriji bodo kmalu občinske volitve. Socialni demokrati in liberalci bi radi samooblastno gospodarili v Idriji, a napoti jim je naša stranka. Zato so se pogajali liberalci in socialni demokrati, da gredo skupno v boj proti »klerikalnemu zmaju«. Ravno tako hočejo liberalci in socialni demokrati skupaj marširati proti Slov. Ljudski Stranki v jeseniški občini. Sicer »Nar.« nekaj pisari, da se je razbil »kompromis« s socialnimi demokrati, a papir je potrpežljiv in dejstva kažejo, da se naša kranjska socialna demokracija potaplja v liberalno močvirje.

Nam je to popolnoma všeč. Čimbolj se bodo socialni demokrati bratili z liberalci, tem preje bodo postali popolnoma bankroti. V Trstu so jim že tako liberalci pobrali veliko sodrugov, tudi v Ljubljani čakajo na sodruga napredni socialisti, privešek liberalne stranke. Pametni in zavedni delavci zapuščajo socialno demokracijo in pristopajo Jugoslovanski Strokovni Zvezi in Prometni zvezi. Od bratenja socialne demokracije z liberalci imamo zgolj mi dobiček, zato naj se liberalci in socialni demokrati le lepo naprej bratsko objemajo, sebi v škodo in nam v korist.

Tržaška policija in naše služkinje.

Državni poslanec g. Jožef Gostinčar je letos v marcu v proračunskem odseku med drugim zahteval tudi, da naj policija v Trstu lepše ravna s slovenskimi služkinjami in naj jih ne zapira za malenkosti, ako katera pravočasno ne vstopi v službo, ali ako iz raznih razlogov brez odpovedi izstopi iz službe.

Me se istočasnemu g. poslancu iskreno zahvaljujemo za njegovo zastopstvo. Le žal, dase njegove besede tako omalovažujejo. Treba bo še marsikatero reči, predno bo led prebit. Že v najnovejšem času imamo podatkov na razpolago. Za danes le dva.

pometali v blato; da so dobili raztresene psovke na pragu v carovo hišo. Pripovedujejo si, da je ljudstvo napadlo ladje, ki so pripeljale iz Aleksandrije pesek za gledišče, ker je menilo, da je na njih egiptovska moka, ker si zaukazal, naj se pride vekom lakoti, ki pobira sedaj rimskih prebivalcev na tisoče.«

»Res?« zakriči Neron togotno, »Lakota mi je dobro došla tovarišica in bo prihranila rablju mnogo dela. Nepoklicanim kričačem pa bom že jaz pomagal. Ne bo dolgo in ljudstvo bo proslavljalo Nerona! Že se pripravljajo legijoni, da bodo šli nad Vindekso; srečnega uspeha sem si gotov, kajti Neron je nepremagljiv. A prej, nego odidejo, udeležijo naj se igre, ki jo bom napravil rimskemu ljudstvu, da bo pozabilo Vindekso, lakoto in pesek na ladjah. Napravil bom v gledišču (cirku) veličastno sijajno igro, kakršne še ni videl svet! Ti, Tigelin, bodeš prevzel skrb, da se bo zgodilo po moji volji. Idi in zapovej, naj se oznani na trgu, naj se ljudstvo pripravi na igro, kakršne še ni videlo.«

Tigelin odide; komaj se zagrne za njim zavesa, ko se Neron zopet obrne k Lokusti.

P. S. je svojo službo pravilno odpovedala ter si poiskala službo pri nekem častniku. Prva gospa L. je pismeno prosila častnikovo soprogo, da ji služkinjo vsaj še čez praznike pusti. Druga gospa je v to dovolila, čez dva dni je pa že poslala ponjo, da mora takoj priti. Ker pa ni mogla takoj iti, šel je njen soprog na policijo, kamor je bila tudi služkinja poklicana. Policijski uradnik začne nad njo vpiti, da naj se hitro pobere v drugo službo, če ne, ne bo čez praznike v nobeni službi, temveč v zaporu, in da od sedaj naprej ne bodo deklet več zapirali po 24 in 48 ur, ampak po osem dni. »Bodite veseli, da vas kdo v službo vzame, ker vi, ki ste tako močna oseba, porabite že za hrano od tri do štiri krone na dan.« Povedano bodi tudi, da je bilo v sobi več ljudi ter jo je zmerjal v vseh treh jezikih, v slovenskem, nemškem in italijanskem. Ker se je hotela opravičevati in povedati, kako stvar stoji, ji je zapovedal molčati, in ker je hotela sobo prej zapustiti, je tudi ni smela, dokler ni on svoje surovosti nad njo raztresel.

Ne dosti bolje se je malo poprej zgodilo M. K., katera je pri neki obitelji služala nad dve leti. Radi nekega malega pogreška jo gospa začne psovati; zaključek je bil, da deklet službo odpove na osem dni, gospa ji pa reče, naj gre takoj. M. K. je bila tudi s tem zadovoljna; le zahtevala je, naj ji za osem dni naprej plača, kar pa gospa ni hotela storiti. Zato je šla na policijo pravice iskat. Tamkaj jo uradnik prav dobro ošteje ter pravi, da nima nič za dobiti. Dekle se sklicuje na pravila, češ, saj se mora po postavi za 14 dni naprej plačati. Uradnik premetava knjigo jezno semintja ter vpije: »vi me ne boste postavile učili, jih sam dobro poznam.« Med tem, ko še vedno nad njo vpije, gre proti stranskim vratom, da pokliče stražnika, da jo odvede v zapor. Dekle je porabilo to priliko ter steklo pri vhodnih vratih na prosto, tudi uradnik je tekel za njo ter jo lovil za obleko in vendar se mu ni posrečilo jo vloviti, ker čez večni prag se ni upal.

Carska zločinstva.

(Dalje.)

»Ali si kaj videl Spora? Ali je bil kaj blizu moje sobe?«

»Da bi jaz vedel, ne, gospod. Čuval sem v prvi sobi, kakor si veleval; vendar, vsaj veš, da je veliko skrivnih potov v zlati hiši; Spor pa je znan z vsemi.«

Neron mu dá znamenje, naj gre.

»In vendar je bil njegov glas?« šepeta sam zase; »ukazal bom, naj ga iščejo —«

Toda Tigelin le še ne gre in stoji ponižno na pragu.

»Kaj je? Kaj hočeš še?« še zadere nad njim cesar.

»Gospod! došla je strašna novica, da se z ogromno vojsko približuje Vindeks glavnemu mestu; Galbovo ime nosijo orli njegovih legijonov; dežele ga z veseljem pozdravljajo, in celo v Rimu —«

»V Rimu? V Rimu si upajo izgovoriti Vindeksovo ime?« se huduje Neron.

»Dà, upajo si, gospod, ne drznejo še več! Ravnokar prineslo se je naznanilo, da so preteklo noč tri tvoje treščili na tla, je

»Žena!« in njegove oči hočejo prodreti obraz otrovnice. »Videl sem v tvoj obraz, ko sem dobil novico o Vindeksu: sijalo je neko veselje na tvojem obličju. Ako si me izdala — in izdala si me — si sam seže v besedo hudo razkačen. Ne glej me tako zaničljivo, nikar ne misli, da bodeš kljubovala Neronu, zato ker je rabil tvoje črne umetnije; nisi tako zelo potrebna, ne, in pri bogovih —«

Zopet se razgane zavesa; načelnik carove straže, Bur, stopi pred visokega poveljnika. »Vzvišeni car,« izpregovori stotnik in potegne pisanje iz obleke: »ta list mi je dal Spor in obljubiti sem mu moral, da ga bom precej izročil tebi. Bil je bled in prepaden, ko sem ga videl v dvorani.«

Naglo seže Neron po papirju; ko ga odpre, se mu trese roka. Pisano je:

»Iti moram proč; ne izprašuj, kje da sem! V istem trenutku, ko bi ovohali tvoji ogleduhi moje zavetje in me izkušali s silo odvesti k tebi nazaj, bi si storil konec z nožem. Pa obečam, najmogočnejši cesar: videl me bodeš prej, nego se me bodeš mogel nadejati.

Spor.«

Med brati in sestrami.

Zaupni shod članov »Prometne zveze« slovenskih pokrajin, se bode vršil v nedeljo dne 18. junija v Ljubljani. Govorili bodo dr. Ivan Krek, profesor in poslanec, Ivan Piber, deželni poslanec in Koleša. Vsi tovariši se uljudno vabite, da se gotovo polnoštevilno udeležite tega shoda.

Vodstvo »Prometne zveze« naznanja, da se toliko časa ne bodo članom izdajale društvene knjižice, da bodejo nova pravila potrjena; vsak nov član dobi samo društveno izkaznico za toliko časa, da bodo nova pravila izdana.

Zanimivi kandidat za prihodnji jeseniški občinski odbor se je pojavil v osebi nadučitelja Sedlaka. Ta mož bi torej rad svoje visoke »talente« pokazal še pri upravi jeseniške občine. Kdo ve, morda se mu tudi sline cede po županskem stolcu!? Pa celo s pomočjo S. L. S. bi se rad ta »mož« povzpел do časti občinskega odbornika. Kam pa pridemo, če bodo volilci S. L. S. volili človeka, ki nobeno nedeljo ne gre k sv. maši in ne izpolnjuje svojih verskih dolžnosti? Mi potrebujemo v občinskem odboru delavnih, razsodnih ljudi, mi potrebujemo značajnih mož, ne pa takih, ki svoje prepričanje po vetru obračajo.

Vsem volilcem in volilkam v mestni zastop idrijski! Prememba občinskega volilnega reda nas vabi izbrati si za prihodnjo dobo novo občinsko zastopstvo, ki bo poklicano modro in varčno gospodariti nad našo javno posestjo, ukrepati za mesto koristne in javnosti služee naprave in skrbeti za pravo povzdigo mesta Idrija. Ako se ozremo v preteklost, ne vidimo tega, kar bi želeli v moderni in varčni upravi: vladajoča stranka nam je ustanovila srednješolski zavod, ki je bil pač takemu mestu potreben, ki je pa na tako ponesrečeni denarni podlagi ustanovljen, da se mesto še leta in leta ne bo iz ogromnih dolgov izkopal, saj smo samo za obresti dosedaj 108.000 K izplačali, to je svota, za kojoj bi lahko postavili novo stavbo, ki bi zdatno odpomogla stanovanjski mizeriji. Tega še ni bilo dovolj: stranka si je hotela pod raznimi imeni zagotoviti na občinske stroške svoje zavetišče in zabavišče, dasi po obstoječih jasnih določilih ne sme občina vzdrževati drugih naprav, kakor onih, ki so v zdravstvenem, občilnem, požarnem in šolskem oziru v javno, ne zasebno korist. Ker se je torej zdaten del davkoplačevalcev »novi čitalnici« uprl, zabredla je občina v dolgotrajne tožbe, v katerih je vseskozi propadla in si še nakopala ogromno stroškov. Ker so se pa medtem v deželnem zastopstvu razmere naši stranki v korist izpremenile, jela je v občini vladajoča stranka tudi tej nasprotovati in doživeli smo poniževanje, da je bil občinski zastop razpuščen in je postavljeno gerentstvo vso gnjilobo naših občinskih razmer odkrilo; nepokorni mestni očetje pa bodo plačali okroglih 9000 kron kot neopravičeno porabljeni občinski denar. Od tega časa se ponavljajo vedni napadi na deželni odbor in hujska prebivalstvo pároti oblastem v toliki meri, da je zabredlo mesto v tako slab glas in take razmere, kakršnih ni daleč okoli Slepa strast proti S. L. S., ki ima moč in vlado v deželi, rodila je tako ostudne izbruhe surovosti in podivjanosti, kakršnih drugodi ni videti; ker jemlje tako početje Idriji samo ugled in z ugledom tudi podporo avtonomnih oblasti, katere smo za povzdigo mesta krvavo potrebni, je pač umevno, da je zadnji čas s takimi razmerami pomesti. Delati dolgove, ščuvati proti S. L. S. in vlagati drage in brezuspešne tožbe, zabavljati v enomer čez »klerikalce« oziroma S. L. S., ki je bila, je in bo tudi v bodoče ostala gospodar v deželi, ni neumno, ni nepolitično, temveč skrajno otročje, ker uprav Idrija rabi za razne ceste, vodovode, regulacijo in železnico zdatne deželne pomoči, ki si jo pa z zabavljanjem, tožbami in gnjilim gospodarstvom ne bo pridobila. Kdor torej Idriji dobro želi, pridruži se S. L. S. in voli v občinski zastop njene pristaše, ker bodo samo vaši pristaši, oprti na S. L. S. v Ljubljani, delali v pravo, nepristransko korist mesta Idrija, kajti mir in red je le ondi mogoč, kjer dela občina v soglasju in s podporo deželnih oblasti. To soglasje je pa nam tembolj potrebno, to izrečno povdarjamo, ker naše mesto brez nje ga sploh živeti in napredovati ne more in nikdar napredovalo ne bo!

Liberalcem v spomin. Iz Idrije. V »Slov. Narodu« pa tudi v svetovnem listu

»Naprej« čitamo večkrat smešne in neslane izbruhe na S. L. S. in posebno na nekatere njene pristaše. Ni je številke, v kateri bi ne bito kateheta Oswalda, za njim se pa napada dekan, kedar je vložen na mestno županstvo kak priziv, pride pa še gerent na vrsto. Ker so klobasarije, ki se jih piše, tako dolgočasne, da jih niti lastni pristaši ne bero, smo mi nabrali nekaj drobtin in jih podajemo obema listoma s priporočilom na razpolago, da posebno sedaj pred volitvami obširno poročata. Evo torej: Naš notar naj pove, koliko znašajo stroški za dve zgubljeni pravdi mestne občine; Tinče naj pojasni, koliko bo plačal za kapelo sv. Janeza; poslanec Gangl naj opiše svoje mnogobrojne zasluge kot deželni poslanec; Kobal na Brusovši naj položi račun o stroških za podrto klet, ki so mu jih povzročili liberalci. Župan Šepetavc in »strokovnjak« Tavses naj opišejo, kako so cenili škodo po povodnji leta 1909; radi nje teče sedaj tožba; tajnik Novak naj pove, kako vzorno so sestavljeni občinski računski sklepi; vpraša naj se oskrbnika Danihelkó o vzornem redu na našem mestnem pokopališču. Pove naj se, kako se je v mestni klavnici brez vednosti mestne pisarne delo oddajalo in kako se polagajo letoletni računi, ne da bi bilo znano, kako so se prodani predmeti porabili. Zanimala bi nas odkritja Matevža Moravca, kateremu je takojšapo zaprlo, odkar ne more več zidati škarp po Zali in delati pobotnice, ki se približno glase: za neko škarpó v Zali 6000 K. Stavbna zadruga naj pove, kako se obrestujejo nove hiše in kaj bo s cesto v Grapi, katero je deželni odbor prepovedal, ker se pričinja in konča v poldrug meter široko pot. Mestna hiralnica naj opiše, kako bo tedaj procvitala, ko odpadejo vloge okrajnega sodišča, ki jo edineše na površje drže. Pojasni naj se tudi, čemu je Idriji treba regulačnega načrta, ker se še pri takih stavbah kakor je Trčkova, ne upošteva stavbnih predpisov. Dalje bi javnost zanimalo, kako so se dela na cesti v Dole proračunala, razpisala in oddajala, in posebno, kdo je dnine plačeval? Samo po klerikalcih udrihati danes nič več ne vleče! Takih vprašanj bi lahko še celo kopo napisali, posebno ako bi posegli za nekaj let nazaj in n. pr. prebrskali letnike 1904, 1905 itd. Mi sklepom le vprašamo, kako obem strankam diši sklep S. L. S., da je treba politične nasprotnike bojkotirati, ko so dosedaj tako praktično delali, kakor n. pr. ljubeniški vitez, ki pri Didiču čez S. L. S. zabavlja, poslanca Drobniča pa za pomoč nadleguje? Kaj pomaga vsa baharija v Idriji, ko vas pa v Ljubljani in po deželi nihče ne upošteva; deželni odbor vam bo še bolj na prste gledal, kakor dosedaj, posebno ko dobite revizorje na tilnik, pa tudi naše rudniško ravnateljstvo bi moralo vsled znanega ukaza, ki ga je povzročilo poročilo mestne občine leta 1909, gledati, kako se gospodari z občinskim eraričnim denarjem. Zato le veselo v volilni boj, pomagalo ne bo nič ne zabavljanje, ne vpitje, ostali boste, kar ste bili — onemogle ničle! Pač res: v Idriji je veliko bedakov, pa ne pri S. L. S.; ta vas nadzoruje in ima v kleščah kakor rak ribo. In slednjič: kedaj pride brošura na dan! Ne silite nas, da jo mi izdamo; uprav za sedanjí čas bi bila potrebna, zatorej: na noge!

Idrija. Bralcem »Naše Moči« je dobro znano, kako je lansko leto nagajal dacar krščanskemu gospodarskemu društvu, ter naznanil društvu finančnemu ravnateljstvu, po njegovem mnenju kar za štiri prestopke. »Naprej« je seveda tudi pisal, da res Lapajne prestopke dela. Take prestopke dela, navedemo konečno razsodbo, katero je prejel Lapajne dne 11. maja v priporočenem pismu. C. kr. dohodarstveno okr. sodišče za Kranjsko. Št. 113 d. o. s. ex 1911. Ljubljana, dne 30. marca 1911. Obvestilo o razsodbi. C. kr. dohodarstveno okrajno sodišče v Ljubljani je v razpravi, ki se je proti Leopoldu Lapajne, poslovodja krščanskega gospodarskega društva v Idriji hišna šte. 272 glasom dejanskih opisov z dne 23. julija 1910 in 19. avgusta 1910 kot obdolžencu pričela in dne 21. decembra 1910 končala, spoznala za pravo: 1. Isti ni kriv očitnega težkega dohodarstvenega prestopka nenaznanjenega davčnega postopanja s 57 litri in 62 litri vina, dovršenega s posebno obtežilno okolščino pokvarjenja uradnih pečatov in tudi ni kriv očitnega lahkega dohodarstvenega prestopka, dovršenega s tem, da povodom očitka ni poklical asistencije. 2. Isti očitnega lahkega dohodarstvenega prestopka, dovršenega s

tem, da je dne 24. julija 1910 opustil postaviti nadomestnika, kakor tudi, da ni podal popisa prostorov, ni kriv. — Torej take prestopke je delal lansko leto Lapajne. V »Napreju« se je pa še s podpisom širokoustil Straus, da če človek sam prestopke dela, je treba na druge izvrčati, da bi ljudje nič ne sumili.

Litija. Ivana Košec nas pooblašča izjaviti z ozirom na neosnovane napade in sumničenja na J. S. Z., da si je sama želela proč in da ji je J. S. Z. naklonila podporo 28 K 50 h. Dasi v tujini, bo ostala vedno zvesta članica J. S. Z., katero tudi priporoča litijskemu delavstvu v njih lastni prid. V združenju je moč!

O dosegih zboljšanja plače delavskega osobja južne železnice se bahajo rdečkarji. Ko je bila minolo leto pasivna rezistenca pri južni železnici, je vodstvo »Prometne zveze« stavilo glavnemu ravnatelju Kaizlu zahtevo izboljšanja delavskega položaja, osobito plače. Glavni ravnatelj je poslanstvu obljubil, da bode ugodil njihovi upravičeni zahtevi. Ti predlogi za izboljšanje plače delavskemu osobju so bili predloženi delavskemu zastopstvu (Arbeiterauschuss) od uprave južne železnice v presojo in odobrenje. Da je res ta delavski zastop večinoma soc. demokratični, vendar nima on pravo stavití svojih predlogov, ampak on mora od vodstva stavljenega predloge odobriti ali zavrniti ali stavití izpremembo predloga, nikakor pa svojevoljnih predlogov stavití. Da je sprejel stavljeni predlog od uprave in ga odobril, je storil le svojo dolžnost do svojih tovarišev-sotrpinov, kateri so jih poslali v zastopstvo. Rdečkarji naj se pa nikar ne bahajo, da so ravno oni to dosegli, ampak zastopniki delavstva so glasovali za to, kar je stavilo odposlaništvo »Prometne zveze« dne 16. septembra 1910., pod vodstvom drž. poslanca A. M. Kemetter in tajnika Čulik. Sprevodniki imajo tudi še v spominu, kako so se gotovi gospodje potegovali za zvišanje plače službujočih ur (Fahrgeld), za nadspredovnike, da se jim je zvišalo na 30 v, ko imajo spredovniki še vedno samo 18 v od ure. Gospod rdečkar so ljubitelj višjega osobja, nikakor pa ne nižjega, delavci vzemite dol rdeče očale, da boste izprevideli rdeče osrečevalce, ki vas poznajo samo za denar. Laž ima kratke noge.

Z južne železnice. Minulo je, pa vendar spomin me sili, da podam javnosti nekaj podatkov. Kakor znano, vršilo se je pokladanje novega tira med postajama Zidanmost in Hrastnik. Obče znano je, da pri južni železnici bi najraje postavili vsakemu delavcu svojega priganjača, tako tudi tukaj, bilo jih je skoro čez mero. Med priganjači se je pa med vsemi najbolj odlikoval prožni delavec Janez Majer, kateri zasluži, da pride v javnost s svojim imenom v zadoščenje od njega zatiranemu delavstvu. Odlikoval se je ta človek tako s svojim vpitjem, da ko bi slučajno mimo njega šel zdravnik za umobolne, da bi ga dal prepeljati v blaznico. Še njegovi tovariši so se zgražali nad njim, da je to nečloveško. Podoben je bil prav starodavnim valpetom, samo biča mu je še manjkalo; mirni krvi hrvatskih delavcev se ima zahvaliti, da so mu pustili celo kožo. Radovednost me ima, kaj bi počel on, ako bi njegov delovodja njega tako tiral z delom, če bi šel mogoče žvižgaje zvečer od dela domov. Če me bo slučajno pot nanesla v njegovo obližje, bode že poročal — Lisjak.

Jesenice. Da delavstvo ne bode volilo brezvercev v občinski odbor, je med krščanskimi volilci več kot gotovo. Kakšen duh vlada med socialnimi demokrati, je pokazal pogreb nekega našega sodelavca. Pri nas je navada, če je lepo vreme, da gremo odkriti za pogrebom in molimo. Naši sociji so pa šli pokriti. Molili seveda tudi niso. Izgovarjali so se potem, da so se šteli. No, oni se zmiraj štejejo, pa bolj ko štejejo, manj jih je. Ni čudno, da so teh izzivanj že siti njih lastni pristaši! Jeseniški volilci zato ne bomo pripustili, da bi taki možje prišli v občinski odbor. Komur ni mar za vero, mu gotovo tudi ni mar za ljudstvo, temveč za lasten trebuh. Bliža se čas, ko z glasovnico v roki stopimo na volišče, da izvolimo poslanca v državni zbor. Jeseniško delavstvo bo oddalo glas poslancu, ki pripada S. L. S., katera dela za vse slovensko ljudstvo in ima vpliv v parlamentu. Ne bomo se blamirali, kot so se socialni demokratje z Dremoto. Volilci, oddajmo svoj glas poslancu g. Josipu Pogačniku, Dremota bo pa zopet spal do prihodnjih volitev.

Javornik. Dne 21. t. m. je imel na Koroški Beli naš kandidat g. J. Pogačnik shod. Iz njegovega govora vsak delavec razvidi, da le S. L. S. dela za delavca, kot za vse stanovce. Zato bomo oddali vse glasove možu, ki je zvest S. L. S. Agitirajmo, da se pokažemo pristaši stranke, od katere imamo tudi kaj pričakovati.

Sava-Jesenice. Zanimivo skioptično predavanje priredi to nedeljo ob pol 9. uri zvečer v »Delavskem domu« na Savi Katoliško delavsko društvo. Skioptikon bo kazal v 80 slikah prizore iz pasijonskih iger, ki se igrajo vsako deseto leto v Oberammergau-u na Bavarskem. Zadnjič so se te igre predstavljale lansko leto z velikim uspehom. Na tisoče in tisoče ljudstva je prihitelo od vseh strani v Oberammergau, celo iz daljne Amerike jih je prišlo prav mnogo. Pasijonske igre v Oberammergau so svetovno slavne. Vrhu tega je predavanje te vrste prvo na Kranjskem. Prave slike iz prizorov pasijonskih iger v Oberammergau videli bomo v nedeljo zvečer v »Delavskem domu«. In kar je še več vredno, slike bo pojašnjeval gospod župnik Skubic, ki je bil prejšnje leto sam pri predstavi v Oberammergau. Kdor se torej hoče doma seznaniti s svetovno-znanimi igrami iz Jezusovega trpljenja, naj ne zamudi nedeljskega predavanja. Vstopnina: Sedeži po 50 h, stojišča 30 h brez razlike.

Kakšna je bila Idrija nekdanj, kakšna je pa danes? Prav lepo je pisal rajni dr. Lampe v »Dom in Svetu« leta 1896. pod naslovom: »Izprehod na Notranjsko«; zato ne bi bilo odveč, če napišemo nekaj stavkov, ko bo marsikateri lahko se spominjal tega, kar je že davno minilo. Tam se čita med drugim tudi tole: Idrijčani so se res ljubili: moški, ker so skupaj delali v jami in skupaj hodili v slovesnih obhodih, ženske pa, ker so hodile druga k drugi v vas izdelovat tako slavno blago, kakor so bile takrat še čipke. Razven gospode smo jedli vsi enake jedi: dannedan »hosto«, »podmetnico« ali celo »panado«, ob večjih praznikih pa »žlikrofe«, po katerih se Idrijčanu skomina, ako mu jih imenuješ. »Gospode«, posvetne ali duhovske so Idrijčani častili brez zavisti. Belolasi gospod »tehan« in belobradati gospod rudarski svetnik sta jim bila kakor papež in cesar, in to je pač dovolj. Žita se je vedno dobivalo za potrebo, in mlinarjev konj je primrdal teden za tednom naokrog, da so na njegov voz gospodinje naložile vreče za v mlin. Kaj malega se je res čulo o nekem nesporazumevanju med Slovenci in Nemci, zaradi česar morata biti ločeni kazina in čitalnica; da, vse to je bilo. Kdor pa čita poročila iz Idrije dandanes in je poznal mesto nekdanj, kdor čuje o medsebojnih bojih in neugasljivem sovraštvu, kdor čita o raznih modrijanih, ki hodijo rudarjem — morda popravljat jamšarce? — ne: obetat nebesa na zemlji ali celo pod zemljo, ta mora reči, da Idrijčani dobro znajo — dati se voditi. Končno še omenja: Oh, škoda, škoda! Kolikor jaz vem, vrli Idrijčani niso zaslužili tako trpke usode, kakršna razdira njihovo mesto. Tu je požrešna kukavičja zalega, ki se hoče odebiliti med tem, ko se kavsajo domačini in rodni bratje. — Torej, kakšen razloček v prejšnjih časih ali pa zdaj. V prejšnjih časih je bil rudar zadovoljen, šaljiv, spoštoval je pa globoko nedelje in praznike, hodil je rad k službi božji. Sedaj je pa povsod sama nezadovoljnost in brezvernost. Dosedaj so imele povsod kukavice besedo, zato je pa šlo vse le rakovo pot. Sedaj so volitve pred durmi. Razne kukavice že pojo svojo pesem ter agitirajo, kako da bodo delali še zaneprej v prid in v blagor ljudstva. Kdor potrebuje kaj, kakšno cesto za popraviti ali kaj drugega, ta naj se obrne na občinskega tajnika in takoj bo komisija tu; videl boš same učene obraze, in kadar si bodo vse ogledali, bodo počasi odšli, zraven bo še eden naredil opazko: »Ja, mi bomo že vse naredili, kar bo v naši moči, pa tudi Vi, da se boste kaj spomnili na dan volitve!« Tako agitirajo ti učenjaki. Mi pa pravimo, če bi Novaka in druge pri naši občini politično pustolovstvo ne redilo, bi ti možje na podlagi svojih velikih študij že kdaj od lakote umrli; to velja tudi večnemu kandidatu Tončku. Mi bomo volili zato le take može, ki nimajo sebičnih namenov, ki bodo natanko pazili, kako gre vsa stvar, ki bodo skrbeli, kako se bo delalo z občinskim denarjem, da se ne bo več tako razmetavalo kakor se je dosedaj.

Večna luč naj jim svetil! Terezija Skokanek, Floridsdorf. — Feliks Brodnik, Černo-

vice. — Leopoldina Horak, Godnig. — Neža Jahn, Dunaj. — Ana Koch, Komotau. — Alojzija Eder, Klein Reifling. — Josef Gjorek, Gradec. — Alojzij Badgruber, Freistadt. — Ivan Dablander, Bludenc. — Marija Markon, Bischofshafen. — Jurij Ertlšvaiger, Liezen. — Vincenc Koranda, Gross Vranau. — Marija Gasser, Beljak. — Magdalena Koppenhell, Lvov. — Sebastian Hren, Jedlesece. — Vsim članom »Prometne zveze« se daje naznanje, da je za plačati za mesec junij 15 smrtnih slučajev a 5 vin., skupno z udnino 1 K 45 v. Vsi člani se uljudno opominjajo, da ako le mogoče, da plačujejo redno udnino in mrtvaško odpravnino, ker bi se lahko pripetilo, da če bi izostal dva meseca na plačilu in bi umrl on ali njegova soproga, izgubi pravico do mrtvaške odpravnine (točka 12 društvenih pravil). Vsi člani »Prometne zveze« se uljudno vabijo na društveni sestanek, ki bode v soboto 3. junija t. l., zvečer ob pol osmi uri v »Rokodelskem domu«. Pridite gotovo in pripeljite seboj svoje žene, prijatelje in znance.

V pokoj so šle: Marija Armič, Ivanka Benedičič in Antonija Uzar v ljubljanski tobačni tovarni.

Slovstvo.

KRIVOPRISEŽNIK.

»Ljudski oder«, zbirka iger, pripravnih za naše odre, je izdal zdaj precej za »Domom« novo dramo »Krivoprisežnika«, delo slovečega ljudskega pisatelja Anzengruberja.

S »Krivoprisežnikom« nam je »Ljudski oder« podal pravi biser svetovnega slovstva. »Krivoprisežnik« slovi po pravici po tem, da opisuje izvrjne, prave kmečke značaje in z nedosežno realistično sliko tragedije, posneto po resničnem življenju. »Krivoprisežnik«, glavna oseba drame, je ošaben kmet, zapovedljiv, trmast in lakomen, ki je po krivem prisegel, da bi neko posestvo pripadlo njemu, ne pa neki zapeljani revji, oziroma njeni hčeri Veroniki, kateri bi bilo po pravici šlo. Da bi se pa rešil tega greha, je hotel svojega sina Franceta dati študirati za duhovnika, da bi ga on greha odvezal; ker pa sin za ta poklic ni, se rodi silna tragika, ki trdega in koristolovskega kmeta, ki svojo sebičnost skriva za pobožnostjo, podere. Sin se zaljubi v Veroniko in pride v posest onih listin, ki izpričujejo, da se je oče polastil posestva na podlagi krive prisega. Vsled tega ga hoče oče ustreliti, a tudi to mu izpodleti in končno vsled očitkov pekoče vesti, ki ga vedno hujše grize, zblazni in nagloma umre, Franc in Veronika se pa poročita.

Ni treba veliko poudarjati, kako so ti dogodki pretresljivi in kako posegajo globoko v življenje. Anzengruberjev »Krivoprisežnik« se po celem svetu igra in je ena najpriljubljenejših ljudskih iger, v slovenskem prevodu se bo tudi pri nas stalno udomačil. V obliki pa, kakor ga nam podaja »Ljudski oder«, je njegova vrednost še večja. Kajti »Krivoprisežnik« je v pričujoči izdaji opremljen s tehničnimi opombami, ki omogočujejo, da bo tudi najmanjši podeželski oder mogel to lepo igro uprizoriti povoljno. Prizori, ki se v slučaju, da nima društvo dovolj igravcev na razpolago, lahko brez škode izpuste, so stavljeni v oklepaj; pred vsakim prizorom je narisana načrt za scenerijo, pa tudi posamezne osebe v igri so v opombah označene, kakršnega značaja so, kako približno stare, kakšna zunanost in kako oblečene. Vrhtega je povedano, kako se inscenirajo grom, dež, veter, blisk in mesečina.

»Ljudski oder« je torej preskrbel, da »Krivoprisežnika« tako izda, da odgovarja vsem zahtevam, ki ga morejo odri nanj postaviti. Za uprizorjanje dobrih ljudskih iger z zdravim jedrom je zopet storjen velik korak naprej in ni dvoma, da bodo »Krivoprisežnika« povsod z velikim veseljem in pridom sprejeli. Za prireditve je določena tanijska 15 kron. Knjiga stane 80 vin. in se dobiva v »Katoliški Bukvarni«.

Janez Nevolja (Juan Miseria) je naslov povesti, ki jo je spisal po celem svetu znani pisatelj Koloma in jo je zdaj »Ljudska knjižnica« objavila v prevodu. Hvali to povest, kolikor jo hočeš, nikoli je ne boš zadosti, tako je čudovito lepa! Juan Miseria, po naše Janez Nevolja je tam nekje na Španskem siromašen mladenič dobrega srca, a neopiljenega vedenja, ki se zaljubi v

pridno dekle, Marijano, katera pa ima očeta gnjusnega in sirovega pijanca, Martina Lenuha. Ta in pa zlobna babura Salamanka branita dekletu Janeza vzeti, ker bi rada imela, da bi se Marijana omožila s postopacem Lopezinkom, ki ves svet slepari, kolikor zna in kaj bo še vse iz njega. Bilo je namreč v tistem času, ko se ta povest odigrava, leta 1867., na Španskem jako nemirno, pripravljala se je revolucija in Lopezinek, sin čevljarja, pravi nebodigatreba, domišljav in neumen, brez vesti in predren, je delal največje zmešnjave, koval zaroto in naposled tudi, ko je republika bila proglašena, prišel res do veljave. S krivim pričevanjem sta on in Salamanka, katero je vlekkel, da ji bo nova republika prisodila hišo nekega monarhista, spravila v ječo Ivana Nevoljo, ki je po nesreči in brez namena ranil pijanega očeta Marijane, kateri mu je svojo hčer branil. Janieza Nevoljo obsodijo na smrt, preden se pa izvrši obsodba, uganja Lopezinek po mestu različne lopovščine, pusti zapreti cerkve in samostane, Marijana pa, ki je šla po očetovi nesrečni smrti med novice, pa mu uide iz krempljev. Tudi bi kmalu Janeza Nevoljo izpustili iz ječe, ker pride na dan, da je Lopezinek s Salamanko po krivem prisegel, Salamanko pa zaprejo, ker je shranjevala v svoji hiši smodnik, kateri je bil namenjen za anarhistično zaroto, ki jo je koval neutrudni Lopezinek in tudi že zoper novoproglašeno republiko. A Lopezinek se izmuzne, ker so mu oblasti same dajale potuho in Janeza Nevoljo zopet čaka smrt, ker imenuje novega sodnika navadnega lopova. Toda pater France, ki igra v tej povesti največjo vlogo, ponižen kapucinec, pri vseh priljubljen, pravi angel v človeški podobi, zraven pa moder in izkušen, s pomočjo svojih znanstev napravi tako, da Janeza Nevoljo v zadnjem trenutku vendar pomilostijo. Lopezinek pa, ki je medtem res zanetil anarhističen upor, pade na barikadah in umre ves razmesarjen. Jako zanimiv je tudi nadaljnji razvoj in konec povesti.

Kakor se vidi, se v tej ne zelo obsežni povesti vrsti zanimiv prizor za prizorom, dejanje hitro teče, vse je kratkočasno, gladko in kljub veliki resnobi, ki tiči v celi povesti, je toliko duhovite in globokomiselnosti po vseh straneh posejane, da knjige ne odložiš, preden je docela in brez premora ne prebereš.

Knjiga je prožeta verskega duha in zlasti s krvavo ironijo šiba brezmiselnost revolucije in sebičnost, samopašnost ter umazane namene revolucionarnih voditeljev. Posebno za odraslo mladino je knjiga dragoceno berilo; vsled lahkote in poljudnosti pa bo tudi nanjprostejši človek v njej našel zabave in tolažbe.

Ker se je oglasilo precej novih naročnikov za »Ljudsko knjižnico«, se je cena 15. zvezku, ki obsega obširno povest »Janeza Nevolje«, razmeroma zelo znižala, kajti knjiga stane broširana le 1 K, vezana 1 K 60 vin.

Našim gospodarstvom
priporočamo priznani najboljši pridedek za kavo „Zagrebski pravi **FRANCK**“ s kavnim mlinčkom, kot izrvstni domači izdelek.

A. ŽIBERT

-- LJUBLJANA --
PREŠERNOVA ULICA

PRIPOROČA SVOJO VELIKO
ZALOGO ČEVLJEV
DOMAČEGA IZDELKA.

Najboljša, najsigurnejša

prilika za štedenje!

Denarni promet l. 1909 čez 83 milijonov K.

Stanje vlog čez 21 milijonov K.

Lastna glavica

K 503.575-98.

Ljudska posojilnica

registr. zadruga z neomejeno zavezo

Miklošičeva cesta 8

prilicje v lastni hiši nasproti
hotela „Union“ za franc. cerkvijo

prejema **hranilne vloge** vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure pop.

ter jih obrestuje **4 1/2 %** brez kakega odbitka, tako da prejme vložnik od vsakih **100 kron čistih 4-50 na leto.**

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštno-hranilnične položnice na razpolago.

Dr. Ivan Šusteršič, predsednik; **Josip Šiška**, stolni kanonik, podpred.; **Odborniki:** **Anton Belec**, posest., podj. in trg. v Št. Vidu n. Lj.; **Fran Povše**, vodja, graščak, drž. in dež. posl.; **Anton Kobl**, posest. in trg., Breg pri Borovni; **Karol Kauschegg**, veleposest. v Ljubljani; **Matija Kolar**, stolni dekan v v Ljubljani; **Ivan Krežar**, svetnik trg. in obrt. zborn. in hišni posest. v Ljubljani; **Fran Leskovic**, hišni posestnik in blag. „Ljudske posojil.“; **Ivan Pollak ml.**, tov.; **Karol Pollak**, tovarnar in posestnik v Ljubljani; **Gregor Šlibar**, župnik na Rudniku.



Putniki v Ameriko
Kateri želijo dobro, po ceni in
zanesljivo potovati naj se obrnejo
na **Simona Kmetek**
v Ljubljani Kolodvorske ulice 26.
Vsakovrstni Pojasnila daje se brezplačno.

Spominjajte se pri vseh prireditvah,
pri vseh vseh veselih in žalostnih
dogodkih „Slovenske Straže“!

Bogata zaloga ženskih ročnih del in
zraven spadajočih potrebščin.

F. MERSOL

LJUBLJANA, Mestni trg št. 13.

Trgovina z modnim in drobnim blagom.

Velika izber vezenin, čipk, rokavic, nogavic, otroške obleke in perila, pasov, predpasnikov, žepnih robcev, ovratnikov, zavratnic, volne, bombaža, sukanca itd.

Predtiskanje in vezenje monogramov
in vsakovrstnih drugih risb.

Gričar & Mejač

Ljubljana

Prešernova ulica št. 9

priporočata svojo največjo
zalogo izgotovljenih oblek za
gospode, dečke in otroke.

Novosti
v konfekciji za dame.

Ceniki s koledarjem za-
stoj in poštnine prosti.

POZOR!

Kdor želi imeti dobro uro,
naj zahteva z znamko

„UNION“

ker te ure so najbolj trpežne in natančne, dobe se pri

Fr. Čudna

uraru in trgovcu v Ljubljani
delničar in zastopnik
švicarskih tovarn „Union“ v Bielu in Genovi.

700 Uhani, prstani, briljanti. 1

Svetovnoznano najfinejše blago po najnižjih cenah.

Agitirajte za naše glasilo
„Naša Moč“!

Pozor slov. delavska društva!

Kupujte svoje potrebščine pri znani in pri-
poročljivi domači manufakturni trgovini

JANKO ČEŠNIK

(pri Češniku)

LJUBLJANA

Lingarjeva ulica - Stritarjeva ulica

v kateri dobite vedno v veliki izberi naj-
novejše blago za ženske in moška oblačila

Postrežba poštna in zanesljiva.

Cene najnižje.

A. Lukič

Slovenska
konfekcijska trgovina za:
gospode, dame, dečke, deklice

Ljubljana

Pred škofijo 19.

Lekarna „PRI KRONI“ M. Ph. BOHINCA

v Ljubljani, na vogalu Bleiweisove in Rimske ceste
priporoča sledeča zdravila:

Balzam proti želočnim bole-
činam, steklenica 20 vin., 6
steklenic 1 krono.
Kapljice za želoček, izvrstno,
krepilno in slast do jedi po-
spešujoče sredstvo, steklenica
40 vin., 6 steklenic 2 kroni.
Kapljice zoper želočni krč,
steklenica 40 vin., 6 steklenic
2 kroni 50 vin.
Kapljice proti zobobolu,
steklenica 20 vin.
„Sladin“ za otroke.
Obliž za kurja očesa, brada-
vice in trdo kožo, mala škat-
ljica 50 vin., večja 1 K 20 vin.
Odvajalne kroglice, škatljica
30 vin.
Pospalni prašek, proti ognji-
vanju otrok in proti potanju
nog, škatljica 50 vin., 6 škatljice
2 kroni 50 vin.
Protinski cvet, proti trganju
po udih, steklenica 1 krono.
Ribje olje, steklenica 1 krono.
Salicilni kolodij za odstra-
nitev kurjih oces, bradavic in
trde kože, steklenica 70 vin.
Tinktura za želoček, odva-
jalno, krepilno in slast pospe-
šujoče sredstvo, steklenica 20
vin., 6 steklenic 1 krono.
Tinktura za lase, steklenica 1 K.
Trpotčev sok, izvrsten pripo-
moček proti kašlju stekl. 1 K.
Železnato vino, steklenica 2
kr. 60 vin., in 4 kr. 80 vin.
Železnate kroglice, proti ble-
dici (Bleichsucht) mala škatljica
70 vin., velika 1 krono 60 vin.



**Dežnike in
solnčnike**

domačega izdelka

najboljše kakovosti, pri-
poroča po najnižji ceni
slavnemu občinstvu

JOSIP VIDMAR, tovarna dežnikov, Ljubljana

Pred Škofijo št. 19. Stari trg št. 4. Prešernova ulica št. 4.

Popravila se izvršujejo točno in ceno.

Usojam si naznaniti častitim odjemalcem, da
sem odprl na Tržaški cesti št. 1

„pri Kerčonu“ filialo

moje trgovine z železnino, hiš-
nega in kuhinjskega orodja.

Blagovolite mi tudi nadalje ohraniti cenjeno
naklonjenost.

Z odličnim spoštovanjem **Stefan Nagy**

Edina in najkrajša črta v Ameriko!

Samo
6 dni!



Samo
6 dni!

HAVRE NEW-YORK

francoska prekomorska družba

Veljavne vožne liste (Sifkarte) za francosko linjo
čez Havre, ter liste za povratek iz Amerike
v domovino in brezplačna pojasnila, daje samo

ED. ŠMARDA

oblastveno potrjena potovalna pisarna v Ljubljani
Dunajska cesta št. 18 v novi hiši „KMETSKA
POSJOJILNICE“ nasproti gostilne pri „FIGOVCU“.

IVAN JAK IN SIN

v Ljubljani, Dunajska cesta št. 17

priporočata svojo bogato zalogo raznovrstnih



**voznih koles in
šivalnih strojev**

za rodbino in obrt.

